

LLIBRES

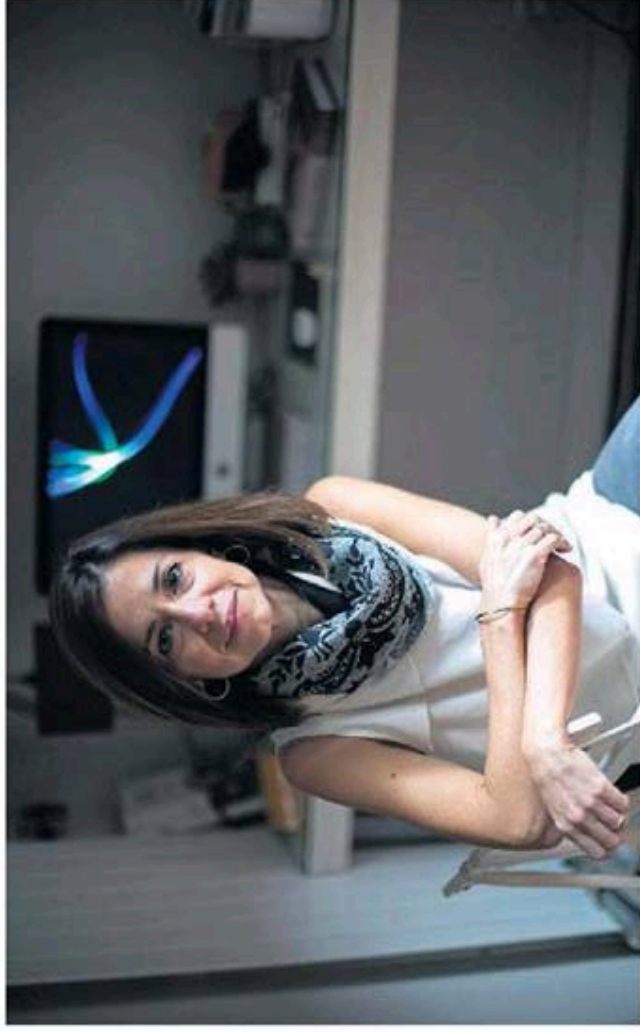
Indicis del desconcert

Ponç Puigdevall

ANATOMIA DE LES DISTÀNCIES CURTES

Marta Orriols
Edicions del Periscopi
184 pàgines. 17 euros

Ho diu Henry James en el pròleg a una de les seves novel·les: "Si no fóssim capaços de quedar desconcertats, no hi hauria res a explicar sobre nosaltres mateixos". En els catorze contes inclosos en el seu primer llibre, *Anatomia de les distàncies curtes*, Marta Orriols (Barcelona, 1975) sembla seguir al peu de la lletra aquesta sentència: elabora amb ofici trames que se centren en l'ordinària normalitat de la vida quotidiana, relata la vida senzilla d'una gent senzilla que es preocupa de la importància d'unes coses tan senzilles com "l'amor, el sexe, la gana, la son", les relacions que mantenen entre si els personatges estan exempts de motius dramàtics exacerbats (tot i que James Salter, a la citació, ja avisa que "no hi havia gaires indicis de desacord entre ells, però algun n'hi devia haver"), mai no passa res que pugui considerar-se estrany, i a pesar que desconeixen l'existència del sentit de l'humor, tothom sembla conformar-se amb el confort i la tranquil·litat domèstica i professional que la sort els ha concedit. Els personatges que crea Orriols són tan optimistes que fins i tot estan convençuts de la seva capacitat per trobar-se a ells mateixos ("conscient que el món

Marta Orriols elabora amb encert la vida ordinària de gent senzilla. / JOAN SÁNCHEZ

li havia regalat l'oportunitat de recompondre el guió de la seva vida, es deixa seduir pel ritme i la improvisació i per la seva tendència a l'oblit"), però en tot el llibre no hi ha ni un sol final feliç, a pesar dels diàlegs que s'estableixen no hi ha cap símptoma de comunicació, i el xoc amb la vida exterior els revela que el desconcert pot existir i afectar els àmbits particulars.

A *Anatomia de les distàncies curtes* hi ha contes que giren al voltant de la sorpresa que ocasiona una trobada sexual inesperada, d'altres se centren en l'absèn-

cia de l'amistat o de l'amor, en la solitud física, en el tedi que uneix les parelles, i alguna vegada es reflexiona sobre les diferències de classe social.

Els contes d'Orriols només fallen quan, en comptes d'estar atenta al cor del relat, es deixa guiar per la recerca d'un estil excessivament retòric i cau en la confusió, però no tindria cap sentit esmentar els contes d'*Anatomia de les distàncies curtes* que menys poden interessar al lector quan n'hi ha d'altres que si que li poden interessar molt més, i que solen ser aquells en què l'autora

treballa amb més fortuna els gestos i les mirades per fer avançar el relat, talment com si apliquéssim al text el que deia Alfred Hitchcock, que en el cinema només cal recórrer al diàleg quan la imatge no és suficient per explicar-ho tot. Orriols mostra l'estructura, la forma i les relacions dels diferents personatges gràcies a la minuciosa capacitat de fixar amb paraules la fugacitat i l'imprevist de les circumstàncies quotidianes: "Més enllà, sobre la llibreria, fotografies de nadons i de viatges, allò que alguns reconeixen com a felicitat", escrit a *Kind of blue*, i no

dixa de ser significatiu que un dels personatges d'*Àngels i Dimonis* —el llibreter— col·loqui la postal que rep del seu amic de la infantesa recolzada a la mateixa lleixa on hi ha *Dublinesos*, potser perquè la intenció de l'autora també pot ser reproduir la vida i els costums d'una ciutat.

Ho deia Josep Maria de Sagarra en un article de 1924, que eren molts els joves que donaven el seu primer llibre i que s'apagaven i es dedicaven a altres activitats, i que eren encara més els que, a pesar de persistir en l'escriptura, es desorientaven i s'assecaven. En un dels contes d'aquest recull, a la novena planeta d'un edifici intel·ligent, en Marc s'encanta amb les vistes sobre el port de Barcelona i recorda el que ha tingut d'escalar fins a arribar al cim. Queden encere les feines diverses que s'ha vist obligat a fer durant la lluita pels as-

Marta Orriols mostra una minuciosa capacitat de fixar la fugacitat i l'imprevist quotidià

consos, però aviat haurà de reunir-se amb els caps i presentar un informe clau per aconseguir el lloc que creu que es mereix dins l'organigrama de l'empresa: "A vegades no es creu aquesta imatge de si mateix. Només a vegades". És una situació que es pot relacionar amb la que viu ara Orriols com a escriptora: el seu llibre és el més important perquè, en realitat, és el primer que escriurà des de la condició nova assolida amb la publicació d'*Anatomia de les distàncies curtes*, des de la condició de ser ja una escriptora de veritat.